

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

celoletno Din 20—
pololetno Din 10—
četrtletno Din 5—
posamezna številka Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

mali oglasi do 9 petih vrst a Din 1-54
večji inserati od 10 petih vrst naprej a Din 2—
notice, izjave, poslano, reklame petih vrst a Din 3—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Kmetijski praznik na Bledu.

Tovariši! Na Kmetijski praznik na Bled pridejo letos v velikem številu tudi kmetje Hrvati, Srbi, Čehi in Poljaki! Zato na delo za sijajen potek Kmetijskega praznika!

Iz Gorenjskega nam javljajo, da bo letošnji sprevod narodnih noš zlasti skrbno sestavljen. Dolenjci ne zaostanite za Gorenjci! Narodne noše na plan!

Tovariši in tovarišice! Vsi na delo, da bo manifestacija naše misli čim veličastnejša!

Zemljoradniški kongres.

V nedeljo dne 26. t. m. se je v Čurugi začel zemljorad. kongres, katerega so se po svojih odposlancih udeležile poleg zemljoradniške stranke tudi naša stranka, češka agrarna stranka, poljska kmetijska stranka, bolgarska kmetijska stranka in rumunska kmetijska stranka. Pred cerkvijo v Čurugi se je zbralo okoli 5000 zemljoradnikov, ki so priredili velike manifestacije. Popoldne je bil odprt zemljoradniški kongres, kateremu je predsedoval bivši narodni poslanec tov. Bošković. Naslednji dan je kongres nadaljeval razprave o še ne izčrpanih točkah dnevnega reda,

o delovanju zemljoradniških poslancev, o strankini politiki, o izpolnitvi strankine organizacije in o proširjenju njenega delovanja. Dosežena je popolna sloga za bodoče skupno nastopanje Zemljoradniške stranke in SKS.

Posebno važno razpravo je nudilo vprašanje ustanovitve Slovanske zveze kmetijskih strank ali takozvane Slovanske zelene internacionale. Natančnejše poročilo o poteku kongresa priobčimo v eni prihodnjih števil, ko se povrne naši delegati iz omenjenega kongresa.

Kmetijski praznik na Bledu.

Tovariši in tovarišice! Le še malo dni nas loči od našega praznika. S podvojeno silo zato vsi na delo! Naša manifestacija mora biti letos še posebno veličastna.

Zbiramo se po velikem zemljoradniškem kongresu v Čurugi, kjer so zastopniki vseh slovanskih narodov proglasili zvezo slovanskih narodnih kmetov. Na Bledu bomo tej zvezi pritrčili. Še nikdar ni manjkalo napreden slovenski kmet pri nobeni vseslovenski akciji, tudi to pot ne bo izjema.

Pa še eno je potrebno! Slepstvo, izvršeno dne 18. marca nad slovenskim narodom, mora biti maščevano. Zato vsi poštenjaki na Bled, da v desetisočih vprašamo klerikalne zapeljivce ljudstva:

Kaj ste dosegli?

da bo potem to vprašanje odmevalo po vsej Sloveniji.

In še eno je potrebno! Povedati moramo svoje mnenje o novih davkih, o kuluku, o novem vojaškem zakonu, o škandaloznem zakonu o zavarovanju proti toči, itd., kar nam je vse dala samoradikalna vlada, ki so jo omogočili naši klerikalci.

Kot svoj triumf so pozdravljali klerikalci nastanek samoradikalne vlade, mi pa poskrbimo, da se bo ta triumf izpremenil v polomijo.

Ze prihaja iztreznenje v ljudstvo, že se krhajo klerikalne vrste in zato so priredili klerikalci V. katoliški shod, da z infamno zlorabo vere popravijo svoje stališče. Tudi proti tej zlorabi vere moramo protestirati, vsaj je ravno pred kratkim dejal papež, da se morajo duhovniki izogibati tudi samo od tega, da pripadajo kakoli politični stranki ali pa da jo podpirajo.

Kmetstvo ljudstvo! Pomemben in važen je kmetijski praznik na Bledu, proslava našega dela je, a obenem tudi manifestacija naše misli.

Eno ko drugo mora biti nam v čast, eno ko drugo mora biti vsem v korist. Zato delajte za uspeh kmetijskega praznika, zato skrbite za njegov uspeh!

V boj za Staro pravdo!

Izkaznice za polovično vožnjo smo odposlali. Kdor ni izkaznice dobil, naj jo takoj zahteva od ljubljanskega tajništva SKS.

Kdor namerava dne 8. septembra prenočiti na Bledu, naj to javi tajništvu SKS v Ljubljani, Kolodvorska 7., da mu po možnosti preskrbimo na Bledu prenočišče. Prijava je priložiti en dinar, za odgovor. Kdor ima narodno nošo, naj pride v njej na Bled.

Sprevod narodnih noš in skupin bo letos posebno skrbno urejen. Točno ob 2. uri popoldne se prične premikati sprevod narodnih noš iz Bleda na Zako.

Konjska dirka se prične točno ob 4. uri popoldne.

Kako vozijo vlaki na Bled. Iz Ljubljane na Bled: Prvi vlak odide zjutraj ob 4.40, drugi ob 6.47, tretji (posebni) ob 8 in četrti ob 11.25.

Dolenjci in Štajerci se naj odpreljejo z drugim vlakom ob 6.47, ljubljanska okolica in kamniški okraj pa s posebnim ob 8. uri.

Iz Bleda v Ljubljano se vračajo vlaki:

Prvi vlak ob 18.41 (6.41 zvečer), drugi posebni ob 20 (8. zveč.) in tretji ob 21.16 (to je od 9.16 zv.) Četrti (ali posebni) vlak se ustavi samo v Lescah in v Ljubljani. Ta vlak ima zvezo na Dolenjsko in Štajersko, zato se ga naj poslužijo v prvi vrsti Dolenjci in Štajerci. Dolenjci, pozor! Vlak, ki vozi iz Ljubljane na Dolenjsko ob 22.45 (tri četrti na enajsto zvečer) se ustavi dne 8. septembra izjemoma na vseh postajah od Ljubljane do Metlike.

Polovična vožnja.

Da se plača polovična vožnja je treba storiti sledeče:

Na domači postaji kupi cel vožnji listek do Bleda. Pri tem pokaži izkaznico uradniku, ki bo izkaznico in vožnji listek žigosal. Vožnega listka in izkaznice ne oddaj na nobeni postaji! Na Bledu si pusti žigosati izkaznico z žigom »Združene kmetijske podružnice Gorenjske, Bled«. Prostor v Zaki, kjer se bodo izkaz-

nice žigosale bo vidno označen. S tako žigosano izkaznico in starim vožnim listkom se pelje potem vsakdo brezplačno domov.

Kdor nima izkaznice tako žigosane ali kdor bi jo izgubil, plača celo vožnjo.

Dirka na „Kmetiskem prazniku“ na Bledu.

Dirko vodi sledeče sestavljen odbor: Predsednik Fr. Zupančič; tehnični vodja upr. žrebčarne Slajpah; člani komisije gg.: Stupica, Tepina in Stenovec.

Spored dirke je:

1. Toplokrvni konji:
a) enovprežni, nagrade K 1400, 1000, 600, dolž. proge 2000 m.
b) dvovprežni, nagrade K 1800, 1400, 800, dolž. proge 2800 m.

2. Mrzlokrvni konji:

- a) enovprežni, nagrade K 1000, 800, 400, dolž. proge 800 m.
b) dvovprežni, nagrade K 1200, 1000, 600, dolž. proge 1200 m.
3. Jahalna galop, nagrade K 4000, 3000, 2000, dolž. proge 2400 m.
Pri vseh petih skupinah dobe prvi še posebne častne nagrade.
Voz običajen zapravljiček.
Prijava sprejema »Vodstvo dirke« Kolodvorska ulica 7, do 5. septembra. Prijavnina znaša za enovprežne 20 dinarjev, za dvovprežne 30 dinarjev, za jahače 30 dinarjev. Tik pred dirko sprejema priglasitve »Vodstvo dirke«, plačati pa je dvojno prijavnino. Prijava mora obsegati:
Lastnikovo ime, katere dirke se udeleži, popis in starost konjev.
Dirkači se morajo pokoriti podočbam vodstva dirke.

Proti zlorabi vere.

Dne 25. aprila 1923 je poslalo papeževu državno tajništvo vsem italijanskim škofom sledeče zaupno pismo, ki se glasi:

»Podpisani kardinal ima čast priobčiti Vaši prevzvišenosti, da Sveti Oče, sklicujoč se na okrožnico z dne 2. oktobra 1922, katera je bila poslana vsem ordinarijem Italije, znova priporoča, da se ji pokorava. Njega Svetost hoče, da se vsi oni, ki predstavljajo v katerikoli obliki verske interese, drže pravil najstrožje pre-

vidnosti in se izogibajo tudi samo videza pripadanja kakoli politični stranki in podpiranja iste.«

Tako zaukazuje sv. Oče. Toda za njegovo zapoved se naši klerikalci še zmenijo ne, pa čeprav vedno in še tako glasno povdarjajo svojo udanost papežu. Pa hinavščina je tem ljudem menda prirojena in prav pravi »Ljudski dnevnik«, ko piše: Njihove ustnice molijo: »Zgodi se tvoja volja!« — njihovo srce pa moli: »Zgodi se moja volja!«

V. katoliški shod.

Ze v zadnji številki našega lista smo povedali, kakšen bi moral biti V. katoliški shod in kakšen ne bo.

Cela prireditelja, ki so jo pripravili najbolj eksponirani klerikalni strankarji res ni dosegla tistega kar bi bilo želeli namreč, da bi bila od 25. do 27. t. m. trajajoča prireditev povzdignila navedenost in poglobila verski čut slovanskega ljudstva. Bila je cela prireditev le bolj klerikalnostrankarski rumel, klerikalna manifestacija in pokazivanje strankarske moči s tem, da se je vlačilo in gomililo ljudske mase tudi ob najslabšem vremenu po Ljubljani.

Vreme prirediteljem ni bilo posebno naklonjeno, a tudi sicer udeležba ni bila taka kot so jo pričakovali. Tudi so vedno protivladni in protidržavni klerikalci se obrnili s prošnjo v Beograd, da bi se jim prepustilo za njihov sprevod 180 vojaških jahalnih konj z opremo. To dovoljenje so točno dobili, a v sprevodu smo v nedeljo videli s a m o 53 jezdecev. Zakaj jih je zmanjkalo kar 127.

Shoda so se ponajveč udeležile ženske in splošno je bilo prisotnih največ ljudi iz Štajerske.

Nekoliko surovo se nam zdi dejstvo, da klerikalni aparat pri agitaciji

za udeležbo ni bil toliko pošten, da ne bi bil silil v Ljubljano ljudi, pokvarjenih in bolehnih. Celó z berglami smo jih videli precej. Vendar ne gre takih ljudi siliti v gnečo in slabo vreme kakoršno so doživljali.

Shoda, odnosno sv. maše se je udeležil tudi naš kralj, ki si je ogledal tudi sprevod, in je s tem raznim hujskačem dokazano, da kot kralj ne pozna verskih razlik. Protisrbsko in protidržavno vzgajane klerikalne, republikanske mase so se kralju poklanjale in mu vzdikale »Živel naš kralj«. Je to ali spreobrnjenje ali pa velikanska hinavščina.

Mi bi bili veseli, ko bi mogli zabeležiti kak pozitiven uspeh V. katoliškega shoda kot verske prireditve, a žal tega značaja shod ni imel, nič se ni doseglo za dvig navedenosti in povzdigo srčne kulture, kazalo se je le surovo strankarsko moč.

Koncem koncev klerikalnostrankarska prireditev ni bila nič več in nič manj kot sleparsko tiranje nezavednih mas k romanju, ki naj pomore izmoliti dr. Korošcu ministrski tron v centralistični vladi. (Pogajanja za vstop klerikalcev v centralistično vlado so v polnem teku.)

Skupna seja načelstva SKS in gospodarskega odseka bo v soboto, dne 1. septembra ob 10. uri dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani.

Seja je zelo važna, zato se je naj udeleže vsi tovariši, ki se zanimajo za naš boj!

Tajništvo SKS.

Zaščita malega kmetijskega posestnika.

Ker v zadnjem članku pod naslovom »Zaščita malega kmetijskega posestnika« opisana srbska zaščita ne odgovarja današnjim in posebej ne slovenskim prilikam in ker je kmetijski stan zaščite potreben, zato nastane vprašanje, kakšna naj bo zaščita, da bo ubijala zlo in obenem rodila dobro.

Pri izvedbi zaščite je treba predvsem računati z dejstvom, da je naš kmet danes gospodarsko in kulturno visoko razvit in bi zato srbski enaka negativna zaščita ne ustvarila samo njegovega nadaljnjega razvoja, marveč bi ga celo potisnila nazaj v prvotno primitivnejše stanje. Take zaščite pa tudi zato ne potrebujemo, ker je nikoli ni užival in je zato navajen gospodarske svobode ter kakor se je izkazalo, vsled svobode ni samo uspešno ključoval različnim izkoriščevalcem, ampak je celo zelo lepo napredoval. Končno je treba upoštevati, da se razvija moderno gospodarstvo v smeri individualizacije in da mu daje življensko silo kredit, kar vse bi pa brez gospodarske svobode ne bilo mogoče. Vsled tega bi šel gospodarski razvoj na škodo kmeta, če bi bil ta pod srbski zaščiti enako gospodarsko kuratelo, kajti bi drugi stanovi napredovali, on bi pa nazadov.

Zaščita torej ne sme omejiti kreditne sposobnosti kmeta in mu mora poleg tega pustiti čimvečjo gospodarsko svobodo. Da se bo kmeta kulturno in gospodarsko povzdignilo, zato je treba bolj intenzivno nadaljevati v že začeti smeri. Dati mu je treba dovolj šol, tako splošnih kakor tudi strokovnih in ga združiti v stanovski politični stranki ter v strokovnih in gospodarskih organizacijah.

Stanovska politična ali kmetijska stranka bo skrbela, da se bo osnovalo dobro kmetijsko zakonodajo, da bo preskrbela država potrebne kredite za povzdigo kmetijstva in da bo država ščitila kmetijsko proizvodnjo z nizkimi železniškimi tarifi za prevoz kmetijskih pridelkov in potrebščin, z nizkimi izvoznimi in z visokimi uvoznimi carinami za kmetijske pridelke, z dobrim zavarovanjem proti uimam, z pravičnim obdavčenjem kmeta in končno, da bo nudila kmetu vsaj do iste mere splošno in strokovno izobrazbo, kakor jo drugim stanovom.

Strokovne organizacije bodo skrbale, da se bo bolj sestavljalo kmetijsko statistiko, dalje bodo nudile vladi in politični stranki znanstvene podatke, potrebne za dobro kmetijsko politiko in ga bodo končno pravilno izobraževale ter manifestirale njegovo moč in edinstvo.

Gospodarske organizacije, katerih najboljša oblika je združništvo, pa mu bodo preskrbovale za izboljšanje gospodarstva potrebni kredit, industrijsko predelovalne in požlahtnilevale kmetijske pridelke ter z uposta-

Vsem krajevnim odborom in vsem pristašem!

Polovična vožnja na Bled je dovoljena!

Vse krajevne odbore opozarjamo, da nam **takoj naroče izkaznice za polovično vožnjo**, da jih moremo vsem pravočasno razposlati.

Izkaznica velja 1 Din. Denar ie noslati obenem z naročilom.

Plakate s sporedi smo razposlali na vse organizacije. Tovariši skrbite, da bobo vindo nabiti!

8. sept. vsi na Bled!

živijo neposrednih trgovskih stikov med kmetom kot producentom in kot konsumentom na eni strani in z mešanico-konsumentom in tovarnarjem-producentom na drugi strani izločile vmesne prekupce (verzišnike), ki ravno kmetu odjedo glavni del njegovih dohodkov.

III. ljubljanski velesejem od 1. do 3. sept. 1923.

Sejmišče Ljubljanskega velesejma obsega 40.000 kvadratnih metrov, na katerem se nahaja 8 velikih in okrog 60 manjših paviljonov. Sejmišče leži v najlepšem delu Ljubljane pod Tivoljskim parkom ob Gosposvetki cesti ter je od vseh strani obkroženo z divnimi kostanji. III. ljubljanski velesejem, ki se bo vršil pod kraljevskim pokroviteljstvom, bo prekosil vse dosedanje. Uprava velesejma je storila vse, da bo ta prireditev v resnici izraz in slika naše gospodarske moči, katera naj pokaže svetu cvet naše industrije in trgovine cele države.

Sejmišče je do zadnjega kotička zasideno ter bo razstavilo 748 razstavljalcev, med temi 148 inozemskih veletržnikov.

Blago bo razstavljeno v 21 velikih skupinah. Zato koristi vsak samemu sebi, ako obišče to prireditev, ker se tukaj vsakemu nudi prilika, da najugodnejše kupi najboljše pa vendar najcenejše blago, ker ga kupi iz prve roke. Posebno lepo priliko daje velesejem obrtnikom in kmetovalcem. Poljedelski kakor tudi drugi stroji bodo ves čas sejma obratovali, tako da bo vsak videl njihov učinek in se o njihovem delovanju na licu mesta prepričal.

Permanentna legitimacija, ki upravičuje posestnika na polovično vožnjo in vedno prost vstop na sejmišče, stane 50 Din. in se dobi pri vseh večjih denarnih zavodih in pri Uradu Ljubljanskega velesejma. Vstopnica za enkratni obisk pa se bo dobila za Din. 15. ob vstopu na sejmišče.

Pokrajinske vesti.

(Mariborsko tajništvo SKS) se preseli s 1. septembrom v Narodni dom.

(VSE ZAUPNIKE SKS), ki so prejeli PLAKATE ZA BLEJSKI PRAZNIK, prosimo, da iste lepo in na vidna mesta nalepijo.

(Z Bleda.) Priprave za kmetijski praznik, ki bo 8. septembra na Bledu se vršijo v velikem obsegu. Blejci in okoliščani so zelo pridni na delu. Govori se, da si bodo prireditev, zlasti pa tekme narodnih noš in pa konjsko dirko ogledale razne visoke osebe, ki bivaajo na Bledu.

(Velika avtomobilska nesreča.) V nedeljo se je vračal tovarnar Podvinec iz Rogaške Slatine domov v Radeče. Pri Podpiatu se je na ostrem ovinku avtomobil prevrnil in je bila njegova žena na mestu mrtva, g. Podvinec si je zlomil nogo, njegova svakinja pa je poškodovana na rebrih. Sofer je aretiran.

(Zopet velika avtomobilska nesreča.) V Nici se je preukucnil avto z ameriškim častniki v reko Var; šest oseb je mrtvih, trinajst ranjenih.

(Lastnega moža je ubila) Leposava Damjanovič v Valjevu. Ko sia se nekega dne zopet prepirala, je udarila moža s kamnom tako silno po glavi, da se je takoj zgrudil mrtev na tla.

Karel Pribil:

Letošnje naučno potovanje absolventov mariborske vinarske in sadjarske šole.

(Konec.)

Popoldne smo dospeli na Kog in se tukaj najprej krasnega vidika. Po poti je bil višji vinarski nadzornik g. Maršič naš spremljevalec in neustrašivi voditelj. Razkazoval je učencem znamenite vinograde in pojasnjeval posebnosti v njih obdelovanju. Gostoljubna hiša gosarja nas kar ni hotela pustiti stati, zato je bilo treba tudi krepko stati, da smo se ob pravem času prišli na vlak, ki nas je odvedel v Čakovcu.

V Čakovcu je bil naš vodnik ljubezni gostitelj g. Karel Vargazon. Peljal je učence najprej k velikanskemu skladišču lesa in k tvornici parketov. Ko liko šumskega bogastva je bil naloženega! Novi vidiki se odprejo učencem, pogled v bogastvo, ki ga nudi šuma. Toda ni ni škoda, da prehajajo vsi ti zakladi naših slavoskilti in bosanskih gozdov v tuje roke? Kaj bo potem, ko bodo naša brda izgubila gozdove? Ko bo naš zeleni kras ostrižen in bodo molela gola rebra v nebo? Takšnih skladišč je še mnogo po naši državi.

Ogledali smo si v Čakovcu še veliko pristavo g. Festetiča in pa grad Zrinjskega, dom junaka, ki je sanjal o svobodi in spoznal bridko istino, da

(Metlika.) Dosedanje vreme je za vinogradništvo precej zadovoljivo. Obeta se nam lepa in bogata trgatve. Kapljica bo boljše kakor lani. Zeleti bi bilo, da se trgovci in privatni porabniki bolj poznajo za naš belokranjski pridelek. (Stanovanikov atek) so bili cel junij, julij in avgust prav židane volje. Ker že ne vejo kako bi farbali, jim je sedaj toča prišla na pomoč. Hodili so okrog kmetov, jih vabili v SLS in jim obljubovali velike podpore. Prizadeti kmetovalci jih uljudno vprašamo: kdaj bomo te podpore deležni in v kakšni meri? Morda bomo za ljubeznost Stanovanikovoga atka tudi mi plačevali šestkratno zemljarino, po vrhu pa še hodili delat kuluk na umazane ceste, na katerih je v blatu obtičal polomljeni klerikalni voz.

(Dvakrat pogorel je župnik Lovšin v Planini) pri Rakeku, namreč pred sodnijo v Logatcu in v Ljubljani. Plačati mora občutno denarno kazen, ker je obdolžil po krivem tri planinske učitelje, da kvarijo otroke, to pa zato, ker so jih vabile, naj se udeležijo proslave obletnice osvoboditve izpod italijanskega jarma, kateri je bil gospodu Lovšinu menda tako po godu, da ga še sedaj ne more pozabiti. Ribničanov bo gotovo sram, da imajo takega rojaka. Nam se taki pogoreli prav nič ne smilijo.

(Ljubljanska porota) začne s svojimi sodbami dne 10. septembra. Kdaj pridejo posamezni slučajni na vrsto, to pa še ni razglašeno.

(Josipa Humra na Jesenicah), katerega so dalj časa pogrešali, so potegnili sedaj kot utopljenca iz Blejskega jezera. Kako je prišel tja in utonil, o tem se ne ve ničesar.

(Ustrelil se je vojak kraljeve garde na Bledu) iz strahu pred kaznijo, katere je pričakoval, ker je na straži zaspal.

(Finančni delegat dr. Šavnik) v Ljubljani, nastopi te dni večtedenski odpočitek.

(Za šefa izseljeniškega komisarijata) v Zagrebu je imenovan vladni tajnik Evgen Kunjc.

(Obletnico vstopa dobrovoljcev) v boj proti centralnim državam Nemčiji in Avstriji, in sicer v veliki bitki v Dobružji, slave dobrovoljci dne 1. in 2. septembra v Zagrebu. Nastop naših dobrovoljcev v svetovni vojni, je mnogo pripomogel k padcu Nemčije in k ustanovitvi naše in češke države. — Čast in slava dobrovoljcem, živim in mrtvim! (Aretacija carinskega uradnika v Celju.) Dne 28. t. m. je bil med 13. in 14. uro aretiran v neki celjski kavarni carinik Evgen Grünwald, žid, ki je omogočal svojim soplemenjakom židom vtihohtapljanje nezakarjenega saharina in cigaretnega papirja. Judovski bratje so mu dali 25.000 Din »nagrade«. V carinikovem stanovanju so našli večje vsote denarja, ki najbrže tudi izvirajo iz »nagrade«. Država je oškodovana za več milijonov. Žid-carinik pride pred poroto. Čudimo se merodajnim činitelem, kako je mogoče, da pridejo baš židje na mesta, na katerih je mogoča največja korupcija in soudeležba na »kšeftih« vsakovrstnih Judov.

Politične vesti.

(Kraljeva dvojica) baje ostane do sredi septembra na Bledu. (Rumunski kralj Ferdinand), tast našega kralja, ki je bival več tednov na Bledu, se je vrnil v svojo prestolico v Bukarešto.

(Predsednik Narodne skupščine) g. Ljuba Jovanović je dospel 27. t. m. na Bled. Naslednji dan je bil ves čas v kraljevem dvorcu. Ostal je tam tudi na kosilu.

(Daskalov), prejšnji bolgarski poslanik v Pragi in namestnik umorjenega bolgarskega ministrskega predsednika Stambolijskega je bil 26. t. m. v Pragi na ulici napaden in ustreljen. Atentator, mlad študent, po rodu Macedonec, je oddal nanj tri strele in ga smrtno ranil. Atentatorja so zaprli. Daskalova so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer je ob eni popoldne umrl. Atentat je političen zločin, direktno ali indirektno po organizaciji makedonstvujuščih inspiriran.

(Rekonstrukcija vlade.) Podpora džemijeta radikalni vladi se krha zaradi znanih dogodkov v južni Srbiji. Čujemo, da bi bili sedaj radikalci pripravljeni pogajati se s klerikalci za vstop v vlado. Za to jim bodo dali že kakšno »avtonomijo«. Tekom septembra že znamo doživeti, da se bo iztirjal šestkrat povišani zemljiški davek, da se podražijo železnice in da bo dr. Korošec sedel na ministrskem stolčku.

(Katališki šoh v Ljubljani) je služil klerikalcem kot most za preorientacijo njihove politike napram homogeni samoradikalni vladi, v tem smislu, da se jih radikalci usmili in jih milostno morda vendar le sprejmejo v vlado.

(Radić v inozemstvu) kljub vsem naporom doslej ni dosegel ničesar drugega kot, da se je pošteno osmešil.

(Reško vprašanje) še vedno ni rešeno. Naša delegacija je od vlade dobila nova navodila za svoje zadržanje. Kakšna so ta navodila dosedaj ni znano.

(Izpraznitve Carigrada.) Velešle odhajajo iz Carigrada in ga prepuščajo Turkom.

(Nemčija v zvezi narodov.) Doznavamo, da je Francija svojim diplomatskim zastopstvom zaupno sporočila, da ne bo nasprotovala, ako bi se Nemčijo sprejelo v zvezo narodov, seveda pod pogojem, da izpolni vse mednarodne obveznosti.

(Fašisti na Reki) so napadli v velikem številu nek naš motorni čoln, pretepli ljudi, ki so se nahajali v njem in jih prepodili, nato pa čoln obrnili in potopili. — Če bi se to zgodilo kakemu angleškemu ali ameriškemu čolnu, bi rimska vlada dajala grenak odgovor za to; pri nas so pa še vedno ljudje, ki mislijo, da je v interesu preljubega miru treba vse to mirno brez ugovora prenesti, češ, vsaj se da z Italijani izhajati kot s civiliziranimi narodi. Toda vsa zgodovina stoletja nazaj nas uči prav nasprotno.

(Slovenec) piše in tudi očividci potrjujejo, da so udeleženci in udeleženke spreveda na Katoliškem shodu v Ljubljani burno in navdušeno pozdravljali kralja Aleksandra, ko je gledal sprevod. — Slovenci so bili vedno dobri državljani; pristajem SLS pa je dosedaj vodstvo stranke branilo pokazati svoje domoljubno mišljenje, ker je mislilo, da bo dobilo za to mišljenje več, ako zahteva plačilo naprej; ko ta kupčija ni šla, se je pa zadovoljilo vodstvo s plačilom za pozneje. Nam so te manifestacije samo dokaz več za to, da naše ljudstvo ne zasluži tako zmedenega vodstva kot ga ima pri SLS in da je bila in je politika SKS glede enotnosti naroda in države Jugoslovanov dobra, ker je bila dobro preudarjena, poštena in odkrita, predvsem pa, ker ni nikdar kupčevala z zadevami, ki so vsakemu razsodnemu narodu drage in svete.

Živinorejski sestanek v Ribnici.

Rokov sestanek, dne 16. avg. dolenskih živinorejcev je bil tudi letos dobro obiskan. Udeležili so se ga zastopniki okoliških živ. zadrug, kakor tudi živinorejci sami, odzvale so se vabilu po svojih zastopnikih naslednje korporacije: Oddelek za kmetijstvo je zastopal g. živ. zdravnik Černe. Kmetijsko društvo gosp. Hočevar, Zadruga zveza je bila zastopana po g. dr. Basaju, Gospodarska zveza po g. Krištofu itd.

Načelnik g. Hočevar je otvoril sestanek in pozdravil navzoče, nato je g. inšt. Gregorc prečital zapisnik zadnjega sestanka v Sodražici. Zatem je podal g. Hočevar v kratkih potezah poročilo. Orisal je delo zadrug v okrožju. V okrožju je zadosti, ponekod celo preveč plemenjakov, kar jasno kaže, da delo pri zadrugah rodi sadove. Nasprotno pa, če pogledamo občine, kjer ne delujejo te vrste zadrug, opažamo veliko pomanjkanje bikov. Nato je spodbujal navzoče živinorejce, da gredo v zadrugah po dosedanjih poti naprej.

Nato povzame besedo g. inšt. Gregorc in razvije svoj referat. Primerja delo naprednega Švicarja z našim gospodarstvom, navzet tamošnjega duha, spodbuja naše kmete, naj začno po švicarskem vzoru. Vse gospodarsko delo naj bi prevzele občine itd. Kar se tiče umne živinoreje so po njegovem mnenju sedanje pasme slabo izbrane. So za nič in je delo bivšega Deželnega odbora samo zapravljanje denarja z importiranjem živine. Seveda je s tem izzval proti sebi protest in burne debate. G. župan Lovrenčič je odločno nastopil ter pozval g. inšt. naj se prilagodi krajevnim razmeram. Za tem nastopi g. Krištof in izvaža sledeče:

»Vztrajamo na tem, da se pospeševanje živinoreje vrši zadrugnim putem ter da se opusti v krajih, kjer že obstajajo živinorejske zadrug, vsako eksperimentiranje s kakršnimkoli drugim načinom pospeševanja. V krajih pa, kjer ni živinorejskih zadrug, naj se poskusi najprej z ustanovitvijo le teh, če se to ne posreči, potem naj se sprejme začasno nadomestilo občinskih živinorejskih odsekov.

Organizacijsko delo, zlasti vodstvo rodovnikov, naj se po vseh zadrugah točno izvršuje, ker se le na ta način pritegne vsakega zadrugnika živinorejske zadrug k živahnemu sodelovanju po enotno zasnovanem načrtu.

Zadruga rodovna premojanja naj se vrše vsako leto in naj se na ta dan vpisuje in sprejema izbrane živali v rodovnik. Sredstva za taka premovanja naj se naberejo pri članih, kakor tudi pri raznih korporacijah, ki se za pospeševanje živinoreje zanimajo.

Vstrajamo pri svojem živinorejskem načrtu, ki smo si ga postavili mesca maja 1910 na skupnem sestanku, kojega so osvojili tudi strokovnjaki pri Poverjenstvu za kmetijstvo leta 1920, zlasti, da redimo v dolenskem živinorejskem okrožju enobarnovo živino. Za podlago nam služi domača siva živina, ki je deloma pomešana tudi z montafonsko in čimdalje bolj prehaja z aklimatiziranjem v obliko naše pristne domače sive živine.

Nakup plemenskih živali v inozemstvu je začasno z ozirom na valutne razmere negospodarski. Zato pa moramo tembolj stremeti za ciljem, da si najprimernejše živali zredimo doma v

svojih živinorejskih zadrugah, da ostane zaslužek našim živinorejcem ter da se s tem podpre smoteno delo naših zadrug. Kadar se bo iz valutnih ozirov mogla plemenska živina zopet uvažati, se more za Dolensko to vršiti le v sporazumu in s sodelovanjem živinorejskega okrožja.

Vso skrb je posvečati nakupu izbranih telet in zabranjavati, da ne pridejo pod nož, temveč da jih dobe živinorejci v last in rejo.

Oddelek za kmetijstvo, Kmetijska družba, Zadruga Zveza, Gospodarska Zveza ter ostale kmetijske korporacije, naj nudijo živinorejskim zadrugam potrebno denarno pomoč, kakor tudi podporo s tem, da skrbje za brezplačno izobrazbo živinorejcem, zlasti s prirejanjem nazornih predavanj, praktičnih tečajev in poljudnih člankov v strokovnih listih in ljudskih časopisih.

To stališče je bilo sprejeto.

Za tem sporoča g. načelnik, da pride na red živinska zavarovalnica, kot taka že dalje zaželjena, se vleče to že nekaj let med strokovnjaki in raznimi faktorji naprej, ne da bi se bila udeležila. Da pa pridemo že skoraj enkrat do njene ustanovitve, smo danes v ta namen povabili strokovnjaka g. živ. zdr. Čereta, kateri je svoj čas na Koroškem pri živinskih zavarovalnicah uspešno deloval. Nato povzame za besedo g. živ. zdr. Černe. Poroča o načinu ustanovitve živinske zavarovalnice in njenega obstoja. Poroča, kako so pred vojno uspešno delovale take ustanove, zasnovane na samopomoči, primerja ceneno vzdrževanje takih malih krajevnih zavarovalnic z velikimi dragimi zavarovalnicami deln. zavar. družb. Sproži se tudi vprašanje, kje je med vojno v ta namen nabrali fond? G. ž. zdr. Černe pravi, da po njegovih informacijah bi znašal omenjeni fond nad pol milijon kron, kar pa g. načelnik Hočevar podatke, da je bilo tega denarja že do konca junija l. 1918 okoli 4 in pol milijona kron. Navzoči se zato zelo zanimajo in vstrajajo na tem, da se za ta znesek polzve in se ga dobi nazaj v tiste namene, za kar se je nabavil. Nato g. Lovrenčič predlaga, naj današnji sestanek pooblasti g. predsednika današnjega sestanka, da on podvzame vse korake, da se ta fond dobi. Izvolijo v odbor za pripravo štatutov živinske zavarovalnice g. dr. Basaj, živilozdravnik Černe, Krištof ter F. Hočevar iz Strug, s pripombo, da z delom takoj prično.

Pri volitvi okrožnega načelnika izvoli g. Hočevar, da odloži to mesto zato, da se da senjenim živinorejcem prilika, da si iz svoje srede zbere koga drugega za načelnika, na kar pa navzoči niso pristali, temveč so se enoglasno izrekli za g. Hočevarja kot v priznanje za njegovo dosedanje požrtvovalno delovanje. Podnačelnikom se izvoli g. tajnik Pakiž iz Sodražice. Za tem se je razvila splošna debata o stvarnih zadevah, po debati pa je ob 14. uri pop. g. načelnik zaključil sestanek, s pozivom na vstrajno delo in s klicem na svidenje na bodočem sestanku.

VELIKE KONJSKE DIRKE NA BLEDU, ki bodo dne 8. septembra 1923, se udeležijo letos poleg Gorenjcev tudi Dolenci in Stajerci.

Sporod dirke in častnih nagrad je podrobneje objavljen na prvi strani »Kmetijskega lista«.

Tako je končala naša štiridnevna učna pot po domovini.

Niti najmanjšega dvoma ni, da je bila učencem in kar največji prid. Ozrli so se po svetu, po ljudeh in njih običajih; videli so lepo obdelane gorice, vzorno urejene kleti, umno poljedelstvo, smotno živinorejo, velikanska z gospodarstvom najožje zvezana podjetja; videli so kmeta in viničarja in kletarja in upravitelja in tehniko in delavca pri plodonosnem delu; spoznali so, da se praksa v marsičem razlikuje od teorije, ali da je pravilni temelj uspešni praksi ipak le dobra teorija; razširili so si svoje vidike in se preverili, da edino le žuljava član ustvarja lastno in narodno srečo.

Povsod, kamor smo prišli, so se ljudje divili lepemu vedenju naše mladine. Bilo je toliko zapeljivih prilik: štiri dni sem bil sredi svojih mladih prijateljev in nikogar nisem videl, ki bi se bil spozabil in čezmerno užil to, kar mu je bilo ponujeno le v naučne svrhe. Nobene resposodbe besede, nobene nepristojne geste, spoštljivost in vdanost do učiteljev in spremljevalcev, ukažljivost in vztrajnost po ne vedno lahki in ugodni poti v dušljivi soparici, vljudno vedenje povsod, hvaležnost za vsako dobroto... Ej, s takimi sokolčki je lepo potovati in drugovati! Še lepša pa je zavest, da bodo sedanji sokolčki tudi v življenju krepko razmahali krila in se razvili v prave gospodarske sokole, ki bodo narodu in domovini dika in ponos.

IZKAZNICE za polovično vožnjo na železnici na Bled ob priliki kmetijske razstave, živinorejske razstave, kongske dirke itd., ki bo na dan malega smarna, t. j. 8. sept. 1923, se daje pri vseh krajevnih in okrajnih odborih SKS. Kjer ni še krajevnega odbora, pa naj zahtevajo izkaznice direktno od tajništva SKS, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. Za kritje tiskarskih stroškov se plača za izkaznico 1 Din.

Zapreke kmetijske izobrazbe na deželi.

Članek g. Fr. Jereba, okr. ekonomia iz Višnje gore mi daje povod, da izpregovorim o raznih zaprekah kmetijske pouka na deželi.

Nepobitno destvo je, da ima ravno učiteljstvo, zlasti glede sadjarstva, velike zasluge. V prejšnjih časih je bila pri vsaki šoli tudi drevesnica, kjer so imeli priliko učenci, pa tudi odrasli, videti vzgojo drevja. Danes je drevesnic na žalost bore malo pri šolah. Kdo je temu kriv? V prvi vrsti naši krajni šolski sveti, ki ne storijo po veliki večini prav nič za šolske vrtove. Drugič so krivi okrajni šolski sveti, ki ne pritiskajo dovolj na krajevske svete, da bi kaj storili. Z oskrbovanjem drevesnice je posla dovolj, če hočemo vzgojiti pošteno drevje. Zato pač naj ne zahteva občina od učitelja, da bo še snalil pota na šolskem vrtu. Sicer pa bi imeli kr. šolski sveti lahko prav lep dobiček iz vrta, če bi pokrili vse stroške. V tem slučaju imajo potem pravico do dveh tretjin vseh pridelkov, ki se prodajo. Drevesnica sama nosi danes toliko, da ni nobene nevarnosti za izgubo. Seveda se ne smejo goditi taki slučaj, da se mora učitelj kregati zato, ali bo kupil kr. šol. svet dva cepilna noža ali ne!

Šolski vrt nam takoj pove kakšne razmere vladajo v občini. Polomljeni plitovi in vrata kažejo, da se može, ki jim je poverjena skrb šolskega gospodarstva, ne brigajo za to. Večkrat se čujejo tudi pritožbe, da morajo otroci delati na vrtu, češ, dela lahko doma! Dovolim si pripomniti, da je to popolnoma napačno naziranje. Vrtno delo se precej loči od poljskega in zato je treba, da se otroci tudi prvenju priučijo. Vrtne gredice naj bodo lepo odmerjene in v ravnih vrstah, ker potem izgleda vrt res lepo. Tudi to delo zahteva svoje šole.

Če ima učitelj od občanarjev vsestransko podporo, potem se da tudi kaj napraviti in se z veseljem loti tudi najtežjega dela. Marsikdo bi prav lahko pogrešal voz gnoj, ki ga navadno šolskim vrtovom primanjkuje. Drugi bi lahko pripeljali zemlje, tretji bi podaril nekaj letov ali kolov. Pri eni ali drugi hiši se to prav lahko pogreša, šoli pa pride v veliko korist.

Nikakor pa ni prav, če stojijo nekateri vrtovi popolnoma v pušči — pravi strašljivi vzgledi. V tem slučaju je krivda učiteljeva, ki vendar kaj takega ne sme trpeti. Ravno po kakih oddaljenih vaseh je lepo in koristno razvedrilo šolski vrt in čebelnjak.

Novi učni načrti predpisujejo kmetijsko prirodnoznanjski pouk, od katerega bo imel naš kmet dovolj koristi. Če pa je ljudem šola le potrebno zlo, farovski gospodi pa le trn v peti, potem ne bo nikoli takih uspehov, kakršni bi morali ob navadnih prilikah biti. Če boš strašili otroke še predno začnejo hoditi v šole z »učiteljskim strahom« in če si učenec ponavljalne šole zadnji dan po odhodu iz šole zapali cigareto v posmeh učitelju, ni to prava vzgoja. Jasno vidimo vsak dan, da izobražen človek napreduje kakor je treba. Izobrazbe pa potrebuje tudi naš slovenski kmetovalec!

Kmetijski pouk na deželi.

(Kmetijski pouk po deželi.) Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca septembra sledeča predavanja:

- V nedeljo dne 2. septembra:**
1. V Sevnici ob Savi, o poljedelstvu, Jereb.
2. V Mežici, o poljedelstvu, Wernig.
3. V Križevcih, o živinoreji, Pavlica.
- V soboto dne 8. septembra:**
1. V Zagorici pri Št. Vidu, o živinoreji, Jereb.
2. V Brusnicah, o vinarstvu, Kafol.
- V nedeljo dne 9. septembra:**
1. V Vrhač nad Krko, o izobrazbi kmeta, Jereb.
2. V Dornovem, o poljedelstvu, Ambrož.
3. V Begunjah (okraj Logatec), o sadjarstvu, Zdošek.
4. V Suhorju, o vinarstvu, Konda.
5. V Sv. Antonu na Pohorju, o kmetijstvu, Wernig.
6. V Nedelici, Prekmurje, o kmetijstvu, Vojsk.
7. V Gornjih Petrovcih, Prekmurje,

Gospodarstvo.

(Padanje žitnih cen.) Blagovne borze in tudi naša lokalna žitna tržišča še nekaj časa zaznamujejo precejšnjo padanje žitnih cen. To padanje se bo gotovo še nadaljevalo radi ugodne žetve, ki obeta precejšen prebitek.

(Ugodna svetovna žitna žetev.) Produkcija žita se je po poročilu mednarodnega kmetijskega instituta v Rimu napram oni leta 1922 znatno izboljšala (za 17 odstotkov). Podatkov o žetvi iz Jugoslavije, Češkoslovaške in Nemčije se tu niso upoštevali, ker jih še ni, a bo uspeh žetve tudi tu povsod ugoden.

(Izvozna carina je odpravljena) za krompir, čebulo in drugo sočivje. Izvoz je mogoč takoj. To ugodnost nam je izposloval tov. Pucelj, a naredbe k temu menda vodja carinarne še ni izdal. Istotako nam ni znano, da bi bilo pri carinarnicah že vse odrejeno radi izvoza plemenskih prašičev. Morda bi se gospodje le požurili.

(Lesni trg.) Razmere na lesnem trgu niso neugodne, dasi bi moglo biti znatno ugodnejše. Toda naša tarifna železniška politika je popolnoma zavožena in tako je mogoče, da je vsled prevelikih prevoznih pristojbin rumunski les v Srbiji cenejši ko jugoslovanski. Vsled tega se je lani uvozilo k nam rumunskega lesa za skoraj 50 milijonov dinarjev. Tako je naša nerodna tarifna politika sama kriva, če je naša trgovska bilanca in s tem naša valuta slaba.

(Zadnji ljubljanski žitinski semenj v Ljubljani) je bil zelo slabo obiskan. Cene pa so ostale neizpremenjene, medtem ko je bil mariborski žitinski semenj precej živahen in so cene šle nekoliko navzgor.

(Znižano voziščno obiskovalcem III. ljubljanskega velesejma.) V izognitev nepravilnim sporočam, da imajo posetniki III. velesejma na progi Maribor—Ljubljana in Rakek—Ljubljana 50% popust v vseh razredih samo na osebnih vlakih in ne na brzovlakih, ker je to vsled prenapolnjenosti brzovlakov v lokalnem prometu vsled pomanjkanja vagonov tehnično neizvedljivo. — Vendar to nič ne škoduje, ker so zveze z osebnimi vlakmi zelo ugodne. Poleg 50% popusta na vseh osebnih vlakih naše kraljevine pa velja isti popust tudi za direktne brzovlake na progi Djevdčija—Beograd—Ljubljana, torej na južni železnici od Zagreba do Ljubljane brzovlaka št. 13 in 14.

(Obisk iz Srbije na velesejmu.) Upravi velesejma je prijetna dolžnost naznaniti, da je obisk kupcev iz Srbije pripravljen v tem visokem številu, kot še nikako leto poprej. Odlični srbski listi se zavedajo važnosti ljubljanskega velesejma v svrhu medsebojnega zblizanja gospodarskih krogov iz cele naše države, kar je v največjo korist narodnemu gospodarstvu naše mlade kraljevine in opozorjuje z mnogobrojnimi noticami tamošnje pridobitvene kroge na ljubljansko prireditve. En sam list v Beogradu rovari proti velesejmu ali iz neinformiranosti ali sovražnosti, vendar pa to nima pomena na resno srbsko javnost. — Pride čas, pride tudi drugo prepričanje.

(Kongres izvoznicarjev) se je vršil v Beogradu v dneh 25. in 26. t. m. Podrobnejših vesti o poteku in o storjenih sklepih še nimamo.

(Mornarska stavka) je končana. (Stavka rudarjev v Sloveniji) nekoliko končava. V Trbovljah dela že večina rudarjev.

(V Avstriji) se razmere kolikor toliko urejujejo in njen denar, če tudi na nizki stopinji, se je stabiliziral.

(Laška zunanja trgovina.) V prvih petih mesecih l. 1923 je znašal laški izvoz 3.940.425.076 lir proti 3.337.724.199 liram v isti dobi lanskega leta. Zato pa se je povečal tudi uvoz od 6.082.846.934 lir na 7.114.475.915 lir, da se je tako pasivnost laške trgovine povečala od 2.745.122.755 na 3.174.050.839 lir.

(Izdajanje pooblaščenj za nakup deviz za potovanja in svrhu posejanja inozemskih tržišč.) Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno, da jo je gospod finančni minister pooblastil, da sme izdajati trgovcem in obrtnikom pooblaščenja za nakup deviz za potovanja in svrhu posejanja inozemskih tržišč do najvišjega iznosa 10.000 francoskih frankov na podlagi prošnji, ki morajo biti potrjene od pristojnih trgovskih in obrtniških zbornic. Prošnje, ki morajo biti naslovljene na delegacijo in kolkovane s 3 dinarji (za rešitev je prošnji priložiti kolek po 10 Din), je vlagati pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Priložiti jim je potrdilo pristojnega davčnega urada, da so vsi dospeli davki plačani. — Upoštevale se bodo samo prošnje trgovcev in obrtnikov, ki so naši državljani in pa ki rabijo devize izključno za potrebe potovanja v inozemstvo.

(Perpetuum mobile.) Mnogo ljudi si je že ubijalo in razbilo glave v delu za iznajdbo stroja, ki bi šel sam od sebe z vedno enako močjo in se nebi nikoli ustavil. Doslej vsa prizadevanja niso vodila do ugodnega rezultata. Ravno-

kar pa javljajo iz Prage, da je tamkaj na velesejmu razstavljen tak stroj. Kot gonilna moč za ta stroj se uporablja edino je privlačna sila zemlje. Razumljivo je, da vlada za ta izum velikansko zanimanje. — Če tudi to ni samo debela raca?

Književnost.

Ivan Rozman: Testament. Ljudska drama v štirih dejanjih. Drugi popravljen tisk. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 105 strani. Cena broš. Din 12.—, vez. Din 17.—.

»Splošna knjižnica«, ki je pred kratkem začela izhajati v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani, si je nadela hvalečno nalogo: širiti hoče dobre knjige v skromni a lepi opremi ljudstvo po kolikor mogoče zmernih cenah. Na ta način bo lahko gotovo mnogo koristila. Koliko je med nami tuje, slabe navlake, ki jo ljudje kupujejo in berejo! Naj pride domača knjiga in domača beseda do veljave! To želimo tudi ljudski drami Ivana Rozmana: »Testament«. Legenda, posneta po romanu Janka Kersnika, je obdelana popolnoma samostojno. Uprizoritev je omogočena povsod, tudi na takih odrih, ki ne zmorejo za svoje predstave prevelikih stroškov. Zato toplo priporočamo knjigo raznim odrom kakor tudi zasebnim bralcem.

(Rado Murnik: Na Bledu), povest. Splošna knjižnica št. 2. V Ljubljani 1923. Izdala in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 181 strani. Cena broš. Din 16.—, vez. Din 22.—. Menda ne trdimo preveč, ako pravimo, da je »Na Bledu« ena najzabavnejših izvirnih slovenskih povesti zadnjih let. V dejanje, ki se razpleta prijetno in tako zanimivo, da od prve do zadnje strani veže čitatelja, je položil Murnik toliko svoje vedre šegavosti in zdravega humorja, d abo knjiga vsakomur zdravo razvedrilo, ki bo pomagalo za trenotek pozabiti vsakdanje brige in nadloge ter živeti v veseli družbi na Bledu, ki je uprav mojstrsko pisan. Za to delo smo Murniku lahko hvaležni. Murnikova povest »Na Bledu« je izšla kot 2. zvezek nove »Splošne knjižnice«, ki bo po svojem načrtu polagoma prinesla vse boljše, v širokih krogih zelo priljubljene Murnikove humoristične spise. Knjiga se naroča v Zvezni tiskarni in knjigarni v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

Raznoterosti.

(V znamenju časa.) Listi poročajo, da sta se v Novem Sadu sprla dva po 6 in 8 let stara fantiča, zavoljo razlik v političnem prepričanju. Konec spora je bil, da je mlajši starejšemu prepral z nožem trebuh; nesrečni deček je kmalu na to umrl. — Politika pač res ni za otroke, ampak za zrele ljudi.

(Meteor ali izpodnebik) je padel pred nekaj dnevi v okolici Daruvara v Slavoniji na zemljo. Bil je zelo svetel z dolgim svetlim repom; rep je proti koncu padanja izginil, ostala pa je žareča s plameni obdana krogla, v velikosti polnega mesca, živordeče barve. (Meteor) so kosci razbitih zvezd, ki se klajajo med večjimi nebeškimi telesi, če pa pridejo v bližino katerega izmed večjih teles, jih pa to pritegne nase.)

(Okrogla strela.) V blejskem kotu, to je nad Bledom na Gorenjskem, je opazoval 25. t. m. nek profesor, ki ima tam svojo vilo in se tudi sicer zanima za vremenske prikazni, posebne vrste strelo. — Bliski niso bili razcepljeni, kakor navadno, ampak so imeli obliko žareče krogle. Ta je drsela silno urno od oblaka k zemlji; predno je prišla do zemlje, se je pa razletela s pokom, kakor iz kanona. — Takih strel je bilo pet tekom 14 minut. Da ima blisk res lahko obliko krogle, se da dognati s fotografiranjem. — Te vrste strelo so opazovali že večkrat tudi drugod.

(Originalen zakonski načrt.) Neki poslanec konservativne stranke je predložil zakonski načrt, po katerem morejo kandidirati samo oni, ki so pred volitvami položili izpit iz zgodovine, zemljepisja, osnovnih naukov matematike in pravopisja. Da ima zakonski načrt v marsičem upravičenost, je jasno, pa čeprav je v prvi vrsti naperjen proti angleški delavski stranki.

(Boj na železniški progi.) Na železniški progi Usora-Tarbuk je spremljalo 7 orožnikov 18 Arnavtov, da jih izroče kaznilnici v Zenici. Na potu pa se je Arnavtom posrečilo, da se osvobode svojih verig. Nato je na odprti progi eden od njih požvižgal, nakar so vsi skočili na noge in se pričeli boriti z orožniki. Ti so rabili orožje, nekaj Arnavtov postrelili, dva zopet zvezali, ostali pa so pobegnili.

(Pasteurju), znanemu znamenitemu Francozu, se je nekoč pripetilo sledeče: Predaval je o škodljivosti uživanja nesnažnega sadja, ki je skoro vedno okuženo s kalicami griže, legarja in drugih nalezljivih bolezni. Pripovedoval je, da je treba to sadje vselej oprati, predno ga poješ. — Za vzgled je jedel češnje, katere je sproti umival v kozarcu vode.

— Ko so mu češnje pošle, mu je zmanjkalo vsled govorjenja tudi vlage v ustih; postal je žejen, segel nevede in nehote po kozarcu, v katerem je preje pral češnje in ga pred strmečimi poslušalci izpraznil z bacili vred do dna. — Predavanja je bilo takoj konec.

(Izgubljen je bila listnica) v nedeljo dopoldne na Marijinem trgu. V njej se je nahajalo 825 Din., 20 Drahmov, 1 dolar, 70.000 carskih rubljev, 1 turška lira, trije ruski dokumenti in srbska objava. Pošten najditelj se naproša naj to odda v kavarni Prešeren proti primerni nagradi.

(Zahvala.) Sokolsko društvo v Središču ob Dravi se tem potom zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k temu, da je slavnost otvoritve našega Sokolskega doma tako krasno uspela. Moralni uspeh prireditve je bil popoln, materialni nad naše pričakovanje. Zahvala gre našim članicam, ki so okrasile šotore in dvorano in strege gostom, vsem bratom, ki so se trudili v šotorih, vsem darovalcem lepih dobrotov za tombolo in končno vsem posetnikom slavnosti, ki so prihiteli v tako lepem številu od blizu in daleč k nam in nam s tem izrekli najlepše priznanje. Posebna hvaležnost Središki Sokolski godbi in njenemu neumornemu kapelniku bratu Kocjanu in pevskega zboru in njegovemu vodji bratu Čuleku. Bratje in sestre! Sedaj imamo svoj prekrasni Sokolski dom! Naj se širi iz tega hrama velika sokolska misel, naj boče naš dom šola in svetišče poštenja, bratstva in ljubezni za nas in naše otroke. Zdravo!

Odbor.

Perutninarstvo.

Na vseh poljih kmetijskega gospodarstva se je že veliko pisalo in ukrenilo za tozadevno izboljšanje. Samo za perutninarstvo se je do danes prav malo storilo. In vendar donáša perutnina, če se je racionelno izreja, velike in stalne dohodke. Tem več bi donášala reja perjadi danes, ko so cene jajc in perotine za prodajalca razmeroma precej ugodne. Predvsem bi bilo treba skrbeti za dobro plemo, v prvi vrsti za dobre jajčarice. Pri nas se pa na plemenske vrste perutnine le malo gleda, za to tudi do danes nimajo naši kmetje od perjadi tistega dobička, kakor bi ga lahko imeli, če bi se malo več zanimali za ta posel. Vsak kmetovalec, ki hoče imeti od perutnine čim več dobička, bi moral poznati lastnosti važnejših plemenskih vrst, kakor so: Italijanke, (beli, črni, prepičasti, rdeči sedlani Leghern), beli in pisani Plymouth-Rocks, črna in črna Minorca, beli in rumeni Orpington, bele, srebrne in prepičaste Wyandotte, pekinške race, emdenske gosi, ameriške bronce, purane itd. Po spoznanju lastnosti posameznih plemen, bi se moral potem odbrati tista plemena, ki bi mu donášala največ dobička.

Kakor vsaka druga žival, potrebuje tudi perutnina zdrave in čiste hleve.

Največ dobička in najboljši uspehe pa vsak doseže pri perutini, če je umetno valj in vzgoji s stroji. Po vseh drugih deželah so že davno opustili naš zastareli način gojenja perjadi, ker je veliko predrag. Dobičkaželjni in napredni perutninarji so hitro spoznali, da jim prinaša umetno valjenje jajc s stroji, umetna vzreja perjadi, pitanje perotine, reja plemenskih vrst in prodaja piščet-enodnevnikov velike in stalne dohodke. Zato je skrajni čas, da se tudi pri nas prične perutnina razumno in umetno vzrejati.

Sledeče točke povedo, kakšne prednosti nudi umetno valjenje in vzreja napram nedostatkom zastarele naravne valitve.

1. Z valilnikom se lahko izvalijo jajca in vzgoje piščeta v vsakem letnem času, za kar se ne potrebuje nobene kolkje, ki so nezanesejljive.
2. Koklja velikokrat zapusti gnezdo in ne izvali jajc ter napravi s tem občutno škodo. Pri valilniku je to izključeno.
3. Koklja potre pri valitvi veliko jajc, valilnik nobenega.
4. Piščeta nalezajo od koklje dostikrat uši in bolezni, kar je pri valilniku in umetni koklji izključeno.
5. Kure valijo največkrat v poletju in navadno takrat, ko se to ne rabi. Valilnik je pa za valitev vsak čas uporabljiv.
6. Valilnik prihrani veliko časa.
7. Valilnik izvali velike množine piščet v istem času kakor koklja, ki pa izvali le malo število jajc.
8. Večje število jajc se s kokljami sploh ne more izvaliti, ker je s tem preveč dela in predrago.
9. Koklje prepeljavajo zarod še dva do tri mesece po izvalitvi in ne nesejo med tem časom nobenih jajc. Če se pa valijo jajca s stroji, se pa kure umetnim potom odvrne od kokanja.
10. Z valilnikom lahko napravimo najzgodnejše valitve, tako da imamo od takega zaroda še isto leto jajca, kar je velike vrednosti.

Obrtnik.

Elektrifikacija Krške doline.

(Dopis iz Novega mesta.)

Končno se je vendarle storil znaten korak h napredku in razvoju industrije in obrta v naši Dolenjski. Na milijone kubičnih metrov vode je poteklo brez vsake koristi preko naravnih slapov naše Krke na Dvoru pod Žužemberkom v dobi 45 let, odkar je prenehala železna industrija z vporabo vodne sile.

Leta in leta so se zavzemali domačini naprednega mišljenja, da se prične uporabljati ta naravna sila, ki pa mora ostati pri tem v domačih rokah.

Knez Auersperg je šel v tem oziru domačinom na roko in dal častno besedo, da bo vodna sila, ki je njegova last, v prvi vrsti na razpolago domačinom. Ker pa zahteva res racionalna uporaba vodne sile velikih kapitalov, da se morejo zgraditi vse v uporabo sile potrebne naprave, se je pričelo misliti na ustanovitev posebne družbe, ki bi prevzela skrb za zgradbo električne centrale na Krki. Knez Auersperg je obljubil, da se udeleži pri taki družbi z zneskom v višini poldrugega milijona kron in s tem je bil storjen najvažnejši korak h ustanovitvi podjetja.

Vsled agilnosti posameznikov je stvar hitro napredovala in v nedeljo, dne 19. avgusta je bil ustanovni občni zbor vodne zadrage za elektrifikacijo Krke na Dvoru.

Pripravljalni odbor je predlagal deleže po 10.000 kron z dvakratnim jamstvom in z vpisnino v znesku 2000 kron. Občni zbor pa je ta predlog odklonil in določil višino deleža s 1000 kronami, vpisnino pa s 100 kronami. S tem je omogočeno tudi malemu posetniku in obrtniku, da je član zadrage in s tem solastnik prekoristne naprave.

Centrala v Luknji pri Prečini, ki daje Novemu mestu razsvetljavo, je tako nezadostna, da nima dovolj toka za industrijske in obrtniške potrebe.

Zato je želeli, da prevzame novomeška občina znatno število deležev nove zadrage in da tako pospeši razvoj industrije in obrta. Zlasti pa more to storiti sedaj, ko se je z združitvijo s Kandijo znatno razširila.

Ravnatoka pa bi morale tudi vse sosedne občine pristopiti z deleži k novi zadrugi, vsaj bo imela od nove zadrage koristi vsa novomeška okolica. Enako pričakujemo od denarnih zavodov, da store svojo dolžnost in da določijo del denarja, ki ga dobivajo iz okraja gospodarski povzdigi kraja. Vsaj bodo ravno sebi koristili s tem najbolj.

Vsem onim pa, ki hranijo doma denar in ki ga ne zaupajo denarnim zavodom, se nudi z ustanovitvijo nove zadrage posebno ugodna prilika, da nalože svoj denar ne samo varno, temveč tudi plodonosno s tem, da prevzamejo deleže nove zadrage.

Čim prej se zgradi nameravana centrala, tem prej bomo doživeli napredek dolenjske metropole in njene okolice. Zato Dolenjci storite svojo dolžnost in pristopajte k novi zadrugi.

To pa storite temu lažje, ker jamčijo že imena članov zadragega načelstva, da je nova zadruga v pravili rokah in da se nimamo bati nobenih razočaranj.

Evo vam člane odbora: dvorni svetnik Fr. Šuklje, dr. Gregorič, dr. Režek, Anton Klinc, Janko Kulovec, Fr. Šnola, dr. Kovalinka, inženir Hirovat in Petrič. Lahko rečemo, da smo pri novi zadrugi vsaj enkrat doživeli to čudo, da so dale vse stranke svoje najboljše može za ustvaritev vsepokošno koristnega podjetja.

Prepričani smo, da bo načelstvo nove zadrage imelo polen uspeh, zlasti ko vemo, da bo užival podporo kneza Auersperga, ki si more s pospeševanjem zadrage postaviti trajen spomin.

Na delo in z vso energijo!
Matko Melovič.

(Obrtniški interesi in katoliški šod v Ljubljani.) Kakor poroča »Jutro«, je načelnik klerikalne »Jugoslovanske obrtne zveze« Ivan Ogrin na katoliškem šodu prav imenito zastopal in uveljavljal obrtniški stan in njegove interese. Izjavil je: »Naš cilj nam mora biti Bog in njegove zapovedi.« Na kakšnega boga je neki mislil na tihem? V resoluciji so klerikalni obrtniki sklenili: »Obljubljamo udanost Cerkv in zapovdim sv. ver.« No, in obrtniški interesi so za vedno rešeni s tem.

Ali si poravnal naročnino za »Kmetijski list«

Turški Pavliha.

Smrt Nasradina-hodža.

Nasradin-hodža se odpravi Nasradin-hodža v turško drva sekati. Spleza na neko zelo višje drvo, sede na vejo in jo začne sekat. Pride neki človek mimo in mu reče:

»Bog s teboj, prijatelj, kaj pa delaš? Saj boš z vejo vred padel na tla!«

Nasradin-hodža mu niti ne odgovori, moči in seče dalje. Ko pa odseče vejo, pade z njo vred na zemljo.

Nasradin-hodža se pobere, hiti za onim človekom in ko ga dohiti, mu reče:

»Prijatelj moj! Če si vedel, da bom padel na zemljo, boš tudi vedel, kdaj bom umrl?«

Popotnik spozna, s kom ima opravka, se ga hoče odkrižati, a ko vidi, da vse nič ne zaleže, mu reče:

»Vzeml osla, naloži mu drva in poženi ga v breg. Kadar bo osel prvič zarigal, bo to znak, da si zgubil polovico duše, ko bo pa zarigal drugič, bo zapustila tudi druga polovica duše tvoje telo.«

Nasradin-hodža naloži oslu drva in ga žene v breg. Osel zariga prvič in zariga drugič, a Nasradin-hodža se ujalosti in reče:

»Končano je, mrtev sem, zbogom svet! In se stegne na zemljo.

Pridejo neki ljudje mimo in zagledajo Nasradina-hodža, ki leži v vsej dolžini iztegnjen in kakor mrtev na tleh. Pristopijo k njemu in ker se ne gane, prinesejo krsto, ga položijo vanjo in ga odnesejo. Spotoma pridejo do močvirja in se pričnejo pripravljati, po kateri strani naj gredo. Nasradin-hodža jih nekaj časa posluša, končno se naveliča, vzdigne glavo in reče:

»Čemu ta prepri! Dokler sem bil živ, sem hodil vedno po oni strani!«

* Izraz v izvirniku je mnogo bolj točen in prične v slovenščini z glasom p.... ker je menda da naša ušesa prerobit, snu ga nadomestili!

Ker je bil Nasradin-hodža kratkega spomina, je svojo nezgodo kmalu pozabil in čez par mesecev je zopet sekal vejo izpod sebe. Zaman ga je neki popotnik svaril, Nasradin-hodža je zopet telebnil na tla in tuje, katerega je smatral za proroka in svetega moža, mu je dal sličen odgovor, kakor smo že povedali.

Drugi dan natovori Nasradin-hodža oslu dve vreči koruze, da jih nese v mlin. Spotoma je zarigal osel prvič, Nasradin-hodža se prestraši in molči. Ko prideta pred mlin, reče oslu:

»Čakaj, bratec moj, miruj saj toliko časa, da snamem koruzo!« A komaj je snel Nasradin-hodža prvo vrečo, zariga osel drugič.

»Kar je, to je!« reče Nasradin-hodža, »zbogom beli svet!« se zlekne na zemljo in se pokrije preko glave. Ker pa ni imel niti časa, da bi pred svojo smrtjo snel še drugo vrečo koruze, se sedlo polagoma nagiblja na težjo stran in koruza se siplje po tleh. Pridejo mlinarjeve svinje, krulljo okrog koruze in parajo vreči. Mlinar zasliši njihovo kruljenje, stopi pred vrata, da vidi, kaj se godi in ko zagleda, da žrejo svinje koruzo, se spravi nadnje, da jih razžene. A Nasradin-hodža žalostno vzdihne:

»Oh, oh! Če bi Nasradin-hodža še živel, bi se te svinje ne mastile z njegovo koruzo!«

Nasradin-hodža dobi zajca v dar.

Pride neki kmet k Nasradinu-hodži in mu prinese zajca v dar. Nasradin-hodža ga sprejme, se zahvali, pelje kmeta v hišo, ga pogosti in ga obdrži tudi čez noč. Teden dni pozneje pride isti kmet k Nasradinu-hodži, ki ga zopet vljudno sprejme in pogosti.

Ne mine teden dni, ko pridejo k Nasradinu-hodži neki gostje. Ker jih ni poznal, vpraša:

»Kdo ste, dragi moji?«

Povedo mu, da so sorodniki onega kmeta, ki mu je prinesel zajca v dar. Na-

sradin-hodža ne more drugače, nego da jih pogosti.

Mine nekoliko dni in zopet se pojavijo neki ljudje. Nasradin-hodža jih vpraša:

»Kdo ste, dragi moji?« a oni mu odgovorijo:

»Sosedl smo onega človeka, ki ti je prinesel zajca.«

Nasradin-hodža se popraska za ušesi in reče:

»No, pa dobro, vesel me, da ste prišli, le sedite!« in pogosti tudi nje.

Čez nekoliko dni se nabere polna hiša ljudi. Nasradin-hodži je bilo že kar odveč in jih vpraša:

»Kdo pa ste, dragi moji?«

Odgovorijo mu:

»Kmetje smo iz iste vasi, od koder ti je prinesel oni človek zajca v dar.«

»E, pa dobrodošli!« jim reče Nasradin-hodža, »le sedite!« Nato odide, primese polno skledo vode in žlice ter postavi vse vkup prednje.

»Kaj naj bo to, hodža?« ga vprašajo gostje.

A Nasradin-hodža jim odvrne:

»No, da veste, to je voda od one vode, ki je ostala od juhe tistega zajca, katerega mi je prinesel vaš seljak v dar!«

Nasradin-hodža nese paši darilo.

V mesto, kjer je prebival Nasradin-hodža, pride nov paša (visok turški dostojanstvenik) in vsi hitijo, da ga počastijo, kakor je to običajno in mu prinašajo darove. Tudi Nasradin-hodža se odloči, da pojde k paši, nabere nekega večera kutine in jih položi v košek, da jih odnese drugo jutro paši v dar in pozdrav.

Zena njegova je videla, kako pripravila lepe in debele kutine in ga vpraša:

»Komu je to namenjeno?«

Nasradin-hodža ji odvrne:

»Saj veš, da je prišel novi paša, čas je, da se mu poklonim in mu nese darilo.«

»Mar se to nosi v dar, Bog se te naj usmili!« mu odvrne žena, »bolje bi bilo in

lepše, da nabereš fige, dateljne ali kaj podobnega.«

»Ne!« reče Nasradin-hodža, »samo kutine mu ponesem, drugega nič!« in vzame lepo vezeno brisačo, pokrije z njo kutine in leže spat. A ženska je ženska in hoče, da obvelja njena; čaka, da zaspi mož, gre na vrt, nabere fig, jih položi mesto kutin v košek in jih zopet pokrije.

Drugo jutro vstane Nasradin-hodža, se praznično obleče, vzame košek, ne da bi odgrnil brisačo in se odpravi naravnost k paši. Paša, ki je že popreje slišal pripovedovati o Nasradinu-hodži, ga pozove predse, ker se je hotel z njim nekoliko pošaliti.

Ko stopi Nasradin-hodža pred pašo, pade na kolena in se mu klanja, sluge pa

odnesejo njegovo darilo paši, ki jim zapove naj zmečejo Nasradinu-hodži fige v glavo. Sluga vzame figo iz košare in jo vrže Nasradinu-hodži v glavo, a ta se klanja in vpije: »Hvala! hvala!« vse dotlej, dokler ni dobil vseh fig v glavo.

Paša se zelo čudi in vpraša Nasradina-hodža:

»A zakaj vpiješ? Hvala in komu se zahvaljuješ?«

»Moja hvala ne velja tebi, presvitli paša, temveč moji ženi, ki je bila toliko pametna, da je položila fige v košek. A če bi bile to tiste kutine, katere sem jaz pripravil, bi bila zdaj moja glava mehka kakor fige!« mu odvrne Nasradin-hodža.

Obiščite III. Ljubljanski velesejem

od 1. do 10. septembra 1923.

«»»

Zbirališče vseh gospodarskih krogov. / Najugodnejša prilika za nakup vsakovrstnega blaga. / Prvovrstni poljedelski in gospodarski stroji svetovnih znamk po tovarniških cenah.

Velesejmska legitimacija, katere se dobi za ceno Din 50.— v trgovskih zbornicah in v bankah v vseh mestih naše države, opravičuje na

50% popust na železnicah

za osebne vlake in brzovlake št. 13 in 14. / Znižana voznina na parnikih jugoslov. paroplovnih družb. / Vstopnice za enkratni obisk velesejma se bodo prodajale po Din 15.— v blagajnah ob vzhodih na sejmišče. / Stanovanja preskrbljena.

Perutnino

kokoši, piščance, race kupuje po najvišjih dnevnih cenah vsako sredo in soboto I. Slamič, Glince štev. 213.

Ali si član Jugoslovenske Matice?

„G-a-z-e-l-a-M-i-l-o“

je nova znamka. V dobrem letu pa se je zaradi svoje kakovosti tako vpeljala, da se dobiva povsod in jo vse gospodinje zahtevajo.

1 meter domačega platna

da tovarna SINKOVEC, Grosuplje za 2 kg prediva ali 14 kg godenega ozir. 20 kg surovega lanišča.

Koranit!

Najboljši material za pokrivanje streh. Prevzamem tudi črno-pokrivaška dela, strehe iz lesnega cementa in strešne lepenke.

Skladišče:

Maks Ussar

Maribor

Gregorčičeva ul. št. 17

Trgovina z železnino Breznik & Fritsch

se je z dnem 25. julija preselila v lastno hišo

Stritarjeva ulica štev. 7

(prejšni lokal A. Schuster).

Jeziki!

Cenjenim naročnikom „Kmetijskega lista“, zlasti onim, ki imajo svoje in znanje v Ameriki, najvljudneje naznanjam, da sem otvoril oblastveno odobreno pisarno za **prestavljanje spisov iz tujih jezikov** v slovenščino in obratno. Jamčim za pravilnost prevstave. Cene zmerne.

Vljudo se priporočam za obila naročila

Hinko Privšek

Ljubljana, Miklošičeva c. 18/I. poleg sodišča

Pozor, kmetovalci!

zelo lepa semenska ajda se dobi po najnižjih cenah pri

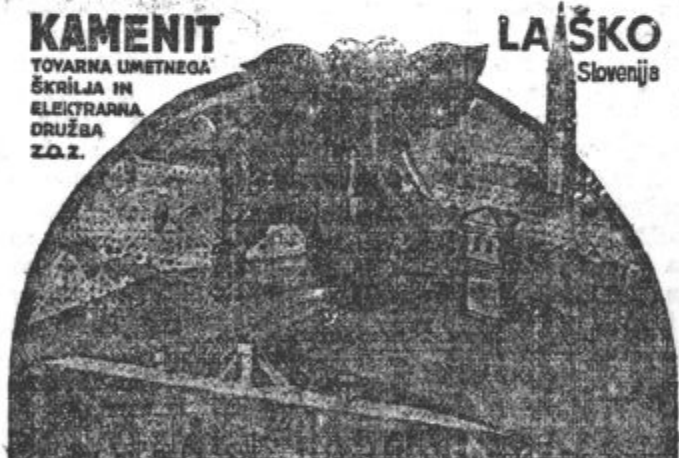
„Ekonomu“

osrednji gosp. zadrugi v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7.

Ustanovljeno leta

1910

KAMENIT
TOVARNA UMETNEGA
ŠKRILJA IN
ELEKTRARNA
DRUŽBA
Z.O.Z.

Dolgoletna

garancija

za dobro

kakovost!

Cenejša kakor ilovna opeka!

Kamenit sestoji iz azbesta (kamen) in portland-cementa, vsled tega je taka streha vedno močnejša in ne zahteva nobenega popravila. Dolžnost vsakega posestnika strehe je, da si naroči večno trpežno in ognja varno streho iz

Kamenita.

Zahtevajte brezplačno ponudbe in obiske!

PERUTNINA

donaša velik dobiček le takrat, če se uporabljajo

valilni stroji.

Vsake tri tedne tudi v najhujši zimi lahko izvalite od 50 do 20.000 jajc.

Z valilnim strojem lahko vsak otrok obratuje. Siguren uspeh. Za velesejem znižane cene. Vsi zahtevajte takoj pojasnila od **M. PODKRAJŠEK, Ljubljana, Marijin trg I.**, ali pa si oglejte stroje na Ljubljanskem velesejmu, paviljon „K“ koja 526. Generalno zastopstvo tovarov **NICKERL & Co. Dunaj.**

Ne zamudite obiskati

SINGER-jev

oddelek št. 154
na Ljubljanskem velesejmu.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUZNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica štev. 1

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVE Din 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočnejše in najkulantnejše.

Brzjavi: Trgovačka

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)